

TÁJÉKOZTATÓ FÜZETEK

241-247

Az MKIK Jogi Szekciójában elhangzott
szakmai előadások alapján

Az EU jogelveinek és bírósági ítéleteinek hatása
a magyar joggyakorlatra

Az új Ptk. jogi személy könyvéről

Észrevételek a Kúriának a pénzüintézetek
egyoldalú szerződésmódosítási jogáról
szóló munkaanyagáról

A Pp. újabb módosításainak kritikai elemzése

A csődeljárás és felszámolás aktuális problémái

A fiskális paktum jogi vonatkozásai

Észrevételek Magyarország új Polgári
Törvénykönyvéhez -
a gyakorló ügyvéd szemszögéből

TÁJÉKOZTATÓ FÜZETEK

az MKIK Jogi Szekciójában elhangzott
szakmai előadások alapján

MKIK

Jogi Szekció

Szerkeszti és kiadja
a
MAGYAR KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA
Jogi Szekciója

Felelős kiadó: Dr. Balog Lajosné ügyvéd, szekcióelnök

Felelős szerkesztő: Dr. Szakál Róbert ügyvéd

ISSN 1217-128X

Tartalomjegyzék

<i>241. Füzet</i>	Az EU jogelveinek és bírósági ítéleteinek hatása a magyar joggyakorlatra.....	5
<i>242. Füzet</i>	Az új Ptk. jogi személy könyvéről.....	13
<i>243. Füzet</i>	Észrevételek a Kúriának a pénzüzetek egyoldalú szerződésmódosítási jogáról szóló munkaanyagáról.....	115
<i>244. Füzet</i>	A Pp. újabb módosításainak kritikai elemzése...	131
<i>245. Füzet</i>	A csődeljárás és felszámolás aktuális problémái.	139
<i>246. Füzet</i>	A fiskális paktum jogi vonatkozásai.....	149
<i>247. Füzet</i>	Észrevételek Magyarország új Polgári Törvénykönyvéhez – a gyakorló ügyvéd szemszögéből.....	159

TÁJÉKOZTATÓ FÜZET

244.

A Pp. újabb módosításainak kritikai elemzése

Előadó:

**Dr. Varga István, PhD, tanszékvezető egyetemi docens,
dékánhelyettes,
ELTE ÁJK, Polgári Eljárásjogi Tanszék**

JOGI SEKCIÓ

Budapest, 2012. november 15.

Hölgyeim és Uraim!

A jogi tevékenység szerteágazó jellege folytán aligha létezik olyan szakember, aki mindenhez ért, minden jogszabályt ismer. Ennek ellenére vannak olyan jogterületek, jogszabályok, amelyekkel mindenkinek napi szinten foglalkoznia kell. Ilyenek a Polgári Törvénykönyv, vagy a Polgári Perrendtartás rendelkezései is. A polgári eljárásjog folyamatos változáson megy keresztül, ezért érdemes szabályait, annak módosulásait figyelemmel kísérni.

A közelmúlt eljárásjogi változásai alatt többféle jelentéstartalom is érhető. Egyrészt az elmúlt tíz évet áttekintve megállapíthatjuk, hogy a törvényalkotó komoly pusztítást végzett a polgári perrendtartás dogmatikai rendszerében. Ha viszont az elmúlt két évet vizsgáljuk, akkor ennek a pusztításnak a kiteljesedését láthatjuk.

A jogalkotásban egyfajta paternalisztikus jogszemlélet eluralkodása figyelhető meg, amelynek során az állam rövid távú politikai és költségvetési érdekeknek rendeli alá a bírósági szervezetrendszernek és az egyes polgári perjogi dogmatikai szabályoknak a kialakítását.

Fontos megjegyezni, hogy rövid távú, – akár nagyon jól indokolható – gazdasági, adópolitikai vagy költségvetési érdekeknek a perjog szintjén történő megjelenítése, nemzetközi összehasonlításban sehol sem ismert, így ez a jelenség Magyarországot egy unikális helyzetbe hozza. Ez a káros szabályozási módszer remélhetőleg hamarosan meg is szűnik.

A bírósági szervezeti reform perjogi vonatkozásai

A törvényalkotó egy elnevezésében új (járásbíróságok, törvényszékek, ítélőtáblák, Kúria), de fórumrendszerében igazi változást nem hozó bírósági szervezetet hozott létre. Ezt követően azonban a jogalkotó sok kérdést nyitva hagyott. Bár a bírósági szervezetről szóló törvény szabályozza a közigazgatási és munkaügyi bíróságokat, de nem szól arról, hogy ezekkel kapcsolatban milyen eljárásra, milyen jogorvoslati lehetősége lesz szükség és nem rendelkezik az átmenetről sem.

Eddig a közigazgatási perek törvényszéki szinten folytak, a munkaügyi perek pedig külön bírók hatáskörébe tartoztak, így szervezetrendszer szempontjából egy új testület jön létre annak ellenére, hogy az új testületek ugyanabban az épületben nyernek elhelyezést. Az átmenet kérdésének rendezését jelenleg csupán egy törvénytervezet tartalmazza. Ezek a tervezett részletszabályok tartalmazzák a folyamatban lévő ügyek, illetve a most meginduló és ezért még a törvényszékeken benyújtandó ügyek valamint a függőben lévő fellebbezések esetében a követendő eljárásra, illetve a perorvoslati rendszerre vonatkozó rendelkezéseket. Az még jelenleg sem eldöntött kérdés, hogy a jogalkotó biztosít-e fellebbezési lehetőséget a közigazgatási perben. Ebben a körben kell utalni az Alkotmány azon rendelkezésére, amely biztosítja a jogorvoslathoz való jogot. Ez azonban nem jelenti automatikusan a közigazgatási perekben a fellebbezés lehetőségének a biztosítását, ugyanis a közigazgatási eljárásban a bíróság már jogorvoslati funkciót lát el, így ez az egyfokú bírósági felülvizsgálat funkcionálisan már megfelel a jogorvoslati jog alaptörvényben biztosított követelményének.

A Kúria elnöke külön közigazgatási perrendtartás megalkotását tartaná célszerűnek, más elképzelések szerint viszont megfelelőnek mutatkozik a jelenlegi szabályozás, amelyet a Pp. XX. Fejezete tartalmaz.

A perjog, közjog, az államnak a jogkereső személlyel való viszonyrendszerét egy háromoldalú jogviszonyban szabályozza, melynek során az állam képviselője találkozik a jogkeresővel, így ez egy közjogi jogviszony, amely alapvetően kógens jellegű. A kógens norma, jellemző példái a hatásköri és illetékességi szabályok, ezt egyetlen államban sem törhet át semmiféle mérlegelési, vagy diszkrecionális jogkör.

A jogalkotó felállította az Országos Bírósági Hivatalt (OBH), amely felváltotta az Országos Igazságszolgáltatási Tanácsot, hogy annál erősebb döntési és irányítási jogkörrel ellássa a bíróságok szervezeti értelemben vett irányítását. A jogszabályok azonban egy diszkrecionális jogkör biztosításával az OBH elnökének döntésétől teszik függővé azt, hogy egy eljárás ténylegesen a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság előtt folyjon-e le, ez nemzetközi szinten is meglepő és egyedülálló megoldásnak számít.

A keresetlevél beadását követően, amikor még a perjogi jogviszony nincs statuálva (hiszen még a keresetlevelet sem kézbesítették az alperesnek) a

bíróági elnök és a legfőbb ügyész (ez utóbbi az eljáráshoz sehogyan sem kapcsolódik) az OBH elnökéhez fordulhat azzal, hogy a per ésszerű időn belül történő elbírálása érdekében az egyébként hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságtól különböző más bírósághoz tegyék át az ügyet. Itt tehát egy diszkrecionális, kijelölő határozatról van szó. Ezt a szabályt a jogalkotó szerint a perek ésszerű időn belül történő elbírálása indokolja. Azonban a konkrét esetekben nem feltétlenül ez alapozta meg a kijelölést.

A médiában ez a szabályozás egy erős politikai felhangokkal átitatott kritikát kapott, amely nagyrészt a visszaélés lehetőségét sérelmezte. Itt azonban a legfőbb gond az, hogy egy paternalisztikus, rövid távú gazdasági és politikai célokat kiszolgáló szabályozással találkozunk.

Furcsán hat, hogy a jogalkotó alapjogra történő hivatkozással von el alapjogot. Egyszemélyi döntéssel törli át tehát az illetékességi rendszert úgy, hogy a kijelölésről szóló határozat közlése – a mai magyar jogrendszerben az egyetlen határozattípusként – a birosag.hu elnevezésű honlapra történő feltétellel történik meg és ettől az időponttól kezdődően indul a fellebbezési határidő számítása is.

A peralapítás a keresetnek az alperessel történő közlésével történik meg, ez a közlés azonban nem valósulhat meg a kereset idézés kibocsátása nélküli elutasításának kézbesítése során a kereset alperesnek történő megküldésével, illetve az áttétel alperessel történő közlése során a keresetlevél megküldésével sem, hiszen a ténylegesen eljáró bíróság kezdi majd meg a perakadályok vizsgálatát. Ennek megfelelően még a per megalapítását megelőzően - amikor az alperes még benne sincs a háromoldalú jogviszonyban - megszületik egy olyan döntés, amely felkerül a központi bírósági honlapra.

A leendő alperesnek esélye sincs ezt észlelni, hiszen ekkor még fogalma sincs alperesi pozíciójáról, és így aligha valószínű, hogy napi rendszerességgel nyomon követné a központi bírósági honlapot.

A közzététel során az OBH elnökének határozatai WORD formátumban kerülnek fel a honlapra, amit egy képzetesebb informatikai szakember letölthet és akár annak szövegét megváltoztatva vissza is tölthet a honlapra, vagy kinyomtatását megelőzően „belejavíthat” abba. Emellett a közzététel időpontját, a határozatot hozó saját döntése alapján maga határozza meg.

Ez komoly visszaélésekre, adott esetben a fellebbezési lehetőség kizárására ad lehetőséget.

A határozattal szembeni fellebbezés elbírálására a Kúriának van hatásköre, ez viszont azt feltételezi, mintha az OBH a bírósági szervezetrendszer része lenne.

Mindezekkel a rendelkezésekkel egy keresetindítás során, mint rizikófaktorokkal kell számolni, mert nem várt helyzetbe kerülhet a jogi képviselő és a peres fél is.

Ezeket a szabályokat tehát mindenképpen változtatni kell.

A kötelező jogi képviselet bevezetése és tágítása során előbb-utóbb vélhetően a járásbírói szinten is általánossá válhat ennek előírása. Kiindulásként azt kellene rögzíteni, hogy a jogintézményt a lényegesebb, nagyobb pertárgyú, kiemelt szakértelmet igénylő ügyekben a szakszerű pervitelt biztosítandó lenne célszerű bevezetni. Indokolható azonban az a megoldás is, amely a kötelező jogi képviseletet csak a perorvoslati szinten vezetné be. A szabálmódosítások azonban nem igazán követték le ezt a gondolkodásmódot.

A Polgári Perrendtartás jelenleg hatályos szabályai szerint a mindenkori perorvoslatot előterjesztő fél számára kötelező a jogi képviselet. Azonban a jogszabály már az első fokú eljárásban is kötelezővé teszi a jogi képviseletet, ha első fokon a törvényszék jár el. Ebben a körben azonban kivételeket is rögzít a szabályozás, ilyen pl. a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése, a társasági határozatok felülvizsgálata, a személyhez fűződő jog sérelméből fakadó igények érvényesítése iránt indított, vagy a közigazgatási, a sajtó helyreigazítási per. Ezek viszont éppen a lényegesebb, komolyabb szakértelmet igénylő eljárások. Ez egy furcsa jellegzetessége a szabályozásnak, amely sajnálatos módon indikátora a perjogi jogalkotás színvonalának.

Ennek ellenére új Polgári Perrendtartásra jelenleg nincs szükség, nincs olyan modern fejlemény, új körülmény, amely változtatna a perjogi dogmatikán, amely mindig is a kontradikcióra épült, ezt semmiféle információs technológia nem tudja felülmúlni. Az elektronikus eljárás soha nem fogja kiváltani a fél vagy a tanú személyes meghallgatását. Az

elektronikus per szabályai gyakorlatilag a beadványok elektronikus úton történő beadásának szabályaira korlátozódnak.

A jogalkotó a nyelvi szabályokhoz és a saját perjogi dogmatikája által megalkotott szabályokhoz sem tartja magát, ezért is van szükség új, átfogó reformra.

Az egyes perjogi dogmatikai intézmények változása

A felülvizsgálattal kapcsolatos szabályozás rendkívül lényeges. Az egyes igazságügyi tárgyú és a Pp. módosításáról szóló törvények idén szeptember 1. napján léptek hatályba, de ezek hatályba léptető szabályai között olyan rendelkezések is találhatóak, amelyek 2012. november 1. napjára utalnak, a felülvizsgálati eljárással kapcsolatban is ez utóbbi az irányadó. Az új szabályozás nagyszámú korlátozást és inkonzisztens rendelkezéseket tartalmaz. A 2012. évi XVII. törvény ugyan 2012. szeptember 1. napján lép hatályba, de a felülvizsgálatot korlátozó rendelkezéseit a hatályba lépést követő 60 nap után jogerőre emelkedett határozatokkal szemben benyújtandó felülvizsgálatokra kell alkalmazni. Az új szabályozást tehát a november 2-án és azt követően jogerőre emelkedett határozatok esetében kell alkalmazni.

A felülvizsgálati kérelmet a közléstől számított 60 nap alatt kell előterjeszteni, ebben a körben megszűnt a korábbi, kiterjesztő plusz 30 napos objektív határidő. A felülvizsgálati kérelemben csak jogszabály-sértésre lehet hivatkozni és a konkrét jogszabályhelyet is meg kell jelölni.

A jogalkotó bevezette a 3 millió forintos értékhatárt. A Pp. kizárja a felülvizsgálatot a november 2-a és azt követően jogerőre emelkedett olyan határozatok esetében, amelyeknél a vitatott érték nem haladja meg a 3 millió forintot. Az értékhatár megjelölése nem érthető, nem indokolt. A törvényszéki hatáskör elhatárolását például a 30 millió forintos értékhatár jelenti. Ehhez képest indokolatlan a csekély mértékű értékhatár megjelölése. Ha nemzetközi kitekintésben vizsgáljuk ezt a kérdést azt láthatjuk, hogy sehol nincs differenciálatlan értékküszöb. A perorvoslat bemeneti feltételeként kifejezetten és kizárólag értékhatárhoz kötöttség csak akkor létezik, ha ehhez még külön feltételt is kapcsolnak, és ez a feltétel általában az ügy alapvető jelentősége. A legtöbb jogrendszerben az ügy alapvető jelentősége függetlenedik az értékhatár rendszerétől. A hazai jogi szabályozásnak is ebbe az irányba kellene elmozdulnia. A Kúriához

fordulás értékhatárhoz kötése semmiféle dogmatikai érveléssel nem támasztható alá. A mostani szabályozással a felperest a pertárgy értékének kalkulálására, mint fontos pertaktikai döntésre kényszeríti a jogszabály.

A felülvizsgálat jogalkotó általi további korlátozásainál is tetten érhető a paternalisztikus jogalkotói szemlélet.

*Az állami bírósági igazságszolgáltatás
alternatív vitarendezési módokhoz való viszonya*

A korábban már jelzett etatista szabályozási szemlélet jellemzi ezt a témakört is.

A 2012. január 1-je óta hatályos, a nemzeti vagyronról szóló törvény 17.§ (3) bekezdése a mellékletben meghatározott nemzeti vagyon körébe tartozó, az állami többségi tulajdonban lévő gazdasági társaságok, a Nemzeti Földalap kezelésében lévő földterületek és az egyéb, állami vagyontárgyak hihetetlen tág köre által érintett jogvitákat kiveszi abból a körből, amelyben a választottbírósági út igénybe vehető.

A fenti törvény hatályba lépését követően fél évvel ezt a kört kiegészítették. A választottbíráskodásról szóló 1994. évi LXXI. törvény 2.§ és 4.§-inak 2012. június 13. napjától hatályos rendelkezései külön is kizárják a választottbírósági út igénybe vételét és kikötését a magyar állam határai által körbezárt területen fekvő földterületre, ingatlanra vonatkozó dologi jogi igények tekintetében, majd pedig lényegében megismétlik a nemzeti vagyontörvénynek a kizáró szabályát akként, hogy a pertárgy objektív választottbírósági útra tartozhatóságát zárják ki. A nemzeti vagyon körébe tartozó dologra vonatkozó igénnyel kapcsolatban nem köthető ki sem belföldi sem pedig külföldi választottbíróság eljárása. Egyetlen kivétel van, a belföldi haszonbérleti szerződésekre belföldi választottbíróság eljárása kiköthető.

Látható, hogy ezekben a fenti pertárgyakra vonatkozó ügyekben - amelyekkel kapcsolatos jogviták eldöntéséhez a bírói kvalitások mellett sok esetben idegen nyelv, illetve idegen jogrendszerek ismerete is szükséges - a magyar állammal szemben illetve állami cégek részéről érvényesített igények nagyságrendje elért egy olyan kritikus mértéket, amely láthatólag már költségvetési nagyságrendű. Ezért a törvényalkotó

ezeket a jogvitákat kivette a választottbírók hatásköréből. Ez a megoldás egyfajta indokolatlan bizalmatlanságot tükröz a választottbíráskodással szemben, ráadásul szembe megy azzal a világszerte érvényesülő tendenciával, amely a választottbíráskodás által az állami bíróságokat tehermentesíti és a specifikált jogterületeken pedig favorizálja azok eljárását.

Ez a megoldás azonban az államnak, a költségvetésnek és az állami szereplőknek sem jó. A fenti szabályozás visszaveti a befektetői kedvet. Emellett az állam, vagy állami szereplők sem mindig kötelezettként szerepelnek egy-egy ilyen jogviszonyban, ilyenkor tehát igényérvényesítőként lépnek, lépnének fel. Mivel az itthon jelenlévő befektetők túlnyomó része külföldi, a rájuk vonatkozó nemzetközi perjogi és joghatósági szabályok ugyanazon elv alapján működnek, mint az illetékességi szabályok, így annak megfelelően a felperes követi az alperest a székhelyére, tehát végeredményben az igényt érvényesíteni kívánó állami szereplő az alperes illetősége szerinti állam – esetlegesen elfogult - állami bírósága elé kényszerül és az ottani perjogi szabályok szerint kénytelen igényét érvényesíteni.